

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2021

Hana Grohová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Jezdectví v české fotografii

Bakalářská práce

Autor práce: Hana Grohová

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: doc. Mgr. MgA. Filip Láb, Ph.D., Mgr. František Géla

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 19. 7. 2021

Hana Grohová

Bibliografický záznam

GROHOVÁ, Hana. *Jezdectví v české fotografii*. Praha, 2021. 33 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. Mgr. MgA. Filip Láb, Ph.D. a Mgr. František Géla.

Rozsah práce: 44 679

Abstrakt

Předmětem předkládané bakalářské práce je převážně jezdecká tematika v české fotografii. Teoretická část se zabývá přehledem historie dokumentární fotografie a zaměřuje se hlavně na sport v české fotografii. Mapuje obrazové zachycení jezdeckví na českém území, představuje nejvýznamnější osobnosti jezdecké fotografie a ukazuje jejich dílo a úspěchy. Skrze rozhovor s fotoreportérem ČTK Romanem Vondroušem popisuje podobu současné jezdecké fotografie, stav sportovní fotografie v českém agenturním zpravodajství a rozebírá aktuální témata. Praktická část zahrnuje soubor dokumentárních fotografií, který zachycuje dění na závodišti Chuchle Arena Praha. Snímky nahlíží do světa jezdeckví a jsou očitým svědectvím toho, jak se prostředí vyvíjí. Zobrazují především dvě hlavní jezdecké disciplíny – dostihy a parkur. Fotografie zachycují nejen samotné závody, ale celý proces přípravy jezdců. Vznikaly v průběhu tréninku mimo dostihové nebo parkurové dny, během předzávodní přípravy, ale i v momentech úspěchu či prohry. Ukazují, co se skrývá pod povrchem jezdeckého sportu a zobrazují vztah mezi člověkem a koněm. Mimo to fotografie zachycují také fungování samotného chuchelského závodiště, které existuje již více než století a konají se tu různé druhy závodů. Kromě dostihů tu můžeme vidět i parkur.

Abstract

The topic of this bachelor thesis is mainly horse riding in Czech photography. The theoretical part focuses on the history of documentary photography and sports photography in the Czech Republic. It maps out the visual coverage of horse riding in the Czech Republic, introduces the most important figures and shows their work and successes. Through the interview with the Czech News Agency photo reporter Roman Vondrouš it describes the shape of current horse-riding photography, the state of sports photography in Czech agencies and examines current topics. The practical part includes a collection of documentary photographs that show the racetrack Chuchle Arena Praha. The pictures look into the equestrian world and are a visual evidence of its evolution. They capture not only the races themselves, but also the whole process of preparation of horse-riders. They were created during trainings away from actual races, race-day preparations and in the moments of win or loss. They show, what is hidden beneath the surface of the equestrian sport and picture the relationship between humans and horses. Moreover, the photos capture functioning of the racetrack in Velká

Chuchle that exists for more than a century already and offers different types of horse-racing competitions. You can see steeplechase and show jumping here.

Klíčová slova

Fotografie, dokumentární fotografie, fotožurnalistika, jezdecká fotografie, sport, jezdeckví, dostihy, parkur

Keywords

Photography, documentary photography, photojournalism, horse-racing photography, sports, horse racing, steeplechase, show jumping

Title/název práce

Horseriding in the Czech photography

Poděkování

Nejdříve bych chtěla velice poděkovat docentu Filipu Lábovi, který pro mě byl neskutečnou oporou v začátcích i během nesnází, kterým jsem čelila. Vždy za mnou stál a pomáhal mi řešit každou situaci a poskytl mi odborný názor na mnoho fotografií. Proto bych mu práci také ráda věnovala. Veliké díky patří i magistru Františku Gélovi za podnětné připomínky a ochotu dovést práci až do samého konce. V neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům, kteří mi nabídli pomoc i oporu během tvorby celé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	2
1 Dokumentární fotografie	4
<i>1.1 Vymezení a vývoj dokumentární fotografie .....</i>	<i>5</i>
2 Sportovní fotografie.....	8
<i>2.1 Vymezení sportovní fotografie.....</i>	<i>8</i>
<i>2.2 Sportovní témata v české fotografii.....</i>	<i>9</i>
3 Jezdectví v české fotografii	12
<i>3.1 Etika jezdecké fotografie .....</i>	<i>18</i>
Závěr	21
Summary	21
Použitá literatura	23
Seznam příloh	29
<i>Příloha č. 1: Rozhovor s Romanem Vondroušem .....</i>	<i>29</i>

Úvod

Jezdecký sport má v České republice dlouholetou tradici a důležitou roli hrál i v její historii. Už v druhé polovině 19. století se konala první Velká pardubická. Koňské dostihy byly hlavně ve 20. století sportem pro elitu a bohaté, což se průběhem let proměnilo. Další disciplínou, kterou tato práce zachycuje, je parkur, který se k dostihům připojil o něco později, ale postupně se také dostal do širšího povědomí, a na rozdíl od dostihů má své místo i na Olympijských hrách.

Řada fotožurnalistů v druhé polovině 20. století, ale i v 21. století se svými snímky z koňského prostředí bodovala na prestižních světových soutěžích včetně World Press Photo. Nicméně u nás chybí jakési povědomí a diskuse o jezdecké fotografii. Cílem této práce bylo zmapovat historii české sportovní fotografie a zaměřit se na reportéry, kteří dokumentovali právě jezdeckví. Zpočátku práce jsem se snažila definovat fotografii a dokumentární fotografii obecněji, hlavní část ale pojednává o konkrétních sportovních tématech, a především o jezdeckví. Nabízí přehled historie, významné osobnosti, jejich slavné snímky i úspěchy. V porovnání s tezemi jsem pro sportovní fotografii vydělila samostatnou kapitolu vzhledem k tomu, že jezdecká fotografie pod ni de facto spadá a zároveň jsem chtěla v kapitole o sportovní fotografii uvést dodatečné informace. Nakonec jsem ještě do kapitoly o jezdeckví umístila krátkou podkapitolu o etice jezdecké fotografie s ohledem na informace získané v rozhovoru. Práce stojí na vlastní rešerši literatury a dostupných pramenů, ale zařadila jsem po úspěšné domluvě i rozhovor s předním českým fotografem Romanem Vondroušem. Ten dává práci nový rozměr a obohacuje ji o cenné informace přímo z terénu, protože Roman Vondrouš se již 20 let věnuje dokumentování dostihů a snímky mu zajistily mnoho ocenění. Díky diskusi o současných tématech také přidává práci na aktuálnosti.

V rámci praktické části jsem se rozhodla navštívit pražské chuchelské závodiště, které je mnohaletým domovem dostihů a nedávno se stalo místem i pro druhou zmíněnou disciplínu – parkur. Na rozdíl od výše uvedené Velké pardubické, která je překážkovým dostihem, doménou Velké Chuchle jsou rovinové dostihy. Tradice chuchelského závodiště sahá více než o století zpět. Chuchle je tak ideálním místem pro zaznamenání dostihů i parkuru. Mým cílem bylo dokumentovat tamější dění a pořízené fotografie shromáždit ve fotoknize, která je očitým svědectvím nejen o dění na chuchelském závodišti, ale

o jezdeckém sportu obecně. Nefotila jsem totiž pouze samotné sportovní klání, ale i zákulisní dění na závodisti – v den závodů i v době tréninků. V jezdeckém prostředí se více či méně pohybují od mladých let, a proto jsem chtěla zaznamenat proměnu, kterou toto prostředí prochází. Přestože má jezdeckví mnohaletou tradici, dnešní závody vypadají jinak než dříve. Klade se větší důraz i na ochranu zvířat a s tím související úpravu závodisti, aby byla bezpečnější pro koně i jezdce. Zároveň bylo mým záměrem upozornit na překážky, kterým musí jezdeckví čelit v souvislosti s koronavirovou pandemií. Přestože se závody konají ve venkovním prostředí, mnoho z nich se muselo rušit, a i můj fotosoubor dokumentuje jeden z dostihových dnů, na který nesměli diváci. Hlavním cílem předkládané fotoknihy ale je ukázat, jak je možné spojit dostihy a parkur na jednom místě. Závodisti Chuchle Arena Praha totiž má parkurové kolbiště teprve třetí sezónou, a přesto jsou schopni zorganizovat významné světové závody přímo uprostřed dostihového oválu.

1 Dokumentární fotografie

Fotografii můžeme využívat jako prostředek poznávání života a společnosti.¹ Piotr Sztompka určuje šest oblastí, ve kterých může fotografie přispět: jednotlivci, činnosti, sociální interakce, kolektivy a kolektivní činnosti, kultura a sociální prostředí.²

„Noema Fotografie je prosté, banální; žádná hloubka: *,Toto bylo.*“³ Fotografie totiž zachycuje minulost. Donekonečna reprodukuje to, co se stalo pouze jednou. Fotografie opakuje něco, co se opakovat nikdy nemělo.⁴ Nicméně podle Rolanda Barthese není připomínkou minulosti. „To, čím na mne účinkuje, nezáleží na tom, že obnovuje cosi zrušeného, nýbrž v tom, že dosvědčuje: to, co vidím, vskutku bylo (...).“⁵

Latinsky bychom fotografii mohli označit *imago lucis opera expressa* – obraz vytažený, povstálý či exprimovaný působením světla.⁶ Už první pokusy o zhotovení snímku pomocí takzvané *camera obscura* jsou postavené na principu působení světla po určitou dobu. Technologie se neustále vyvíjejí, tento princip ale zůstává.

Přesto bychom podle Barthese neměli fotografii spojovat s temným prostorem (*camera obscura*), protože „esencí obrazu je být cele vně, bez jakékoliv intimity, a přitom být mnohem nedosažitelnější a tajemnější, než je myšlenka nejniternějšího nitra; být bez významu, a přitom probouzet hloubku všeho možného smyslu; být nezjevený, a přece zjevný, mít onu přítomnost-nepřítomnost, která je přitažlivostí a fascinací Sirén (Blanchot)“.⁷

Podle tradičního pojetí by fotograf dokumentárního či žurnalistického zaměření měl zobrazovat události nebo situace tak, jak vypadaly, a tím na ně upozornit společnost. Ta si pak může vytvořit vlastní názor a reagovat. Bez fotografie by bylo těžké lidi k této reakci přimět.⁸

---

¹ SZTOMPKA, Piotr. [2007]. *Vizuální sociologie: Fotografie jako výzkumná metoda*. Praha: SLON, 2007, s. 8.

² tamtéž, s. 38–48.

³ BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Praha: Fra, 2005, s. 107. Vizuální teorie. ISBN 978-80-86603-28-5.

⁴ tamtéž, s. 13.

⁵ tamtéž, s. 79.

⁶ tamtéž, s. 78.

⁷ tamtéž, s. 99–100.

⁸ RITCHIN, Fred. *Snímání rámu: fotožurnalismus, občan, dokument*. Praha: Karolinum, 2019, s. 11. ISBN 978-80-246-3989-5.

Z hlediska historické sociologie tak dokumentární fotografii můžeme definovat takto: „Dokumentární fotografie re-konstruuje, tedy znovu utváří (sociální) realitu doby, kdy vznikla – přesněji, kdy byla ‚zachycena‘ aktem fotografování.“⁹

1.1 Vymezení a vývoj dokumentární fotografie

Dokumentární fotografie pokrývá širokou škálu témat od společenských po přírodovědecká, nejčastěji ale má sociální či humanistické konotace. Žánr dokumentární fotografie vychází z předpokladu, že realisticky a pravdivě zobrazuje skutečnost. Přetrvává tak povědomí, že fotografie je dokumentární v případě, že je chápána jako pravdivé a objektivní zobrazení reality. Pojem dokumentární nebyl zpočátku existence fotografie zapotřebí. Až do prvních pokusů s aranžovanou fotografií byl každý snímek z principu věrný předloze. Slovo dokumentární se tak v souvislosti se zobrazením skutečnosti poprvé objevilo ve francouzském výkladovém slovníku v roce 1879. Označovalo realistickou malbu ve vztahu k její předloze.¹⁰

Z významu původního latinského slova *documento* – tedy dosvědčení skutečnosti – by dokumentární fotografií mohl být téměř každý snímek. Přesto například reklamní fotografii za dokumentární nepovažujeme. Pro použití tohoto přívlastku totiž musíme snímek zařadit do určitého kontextu. Tím nejčastěji docílíme přidáním textu – titulku nebo popisky. Roli ale hrají i další faktory. Podle Michala Kotíka označení fotografie za dokumentární závisí na: a) kontextu, ve kterém je na fotografii nahlíženo, b) kontextu, do něhož je fotografie zařazena, c) dodatečných informacích mimo fotografii, d) osobních znalostech a očekáváních publika.¹¹

Další možností, jak můžeme definovat dokumentární fotografii, je z hlediska dominantní funkce. Podle Mukařovského má fotografie tři základní funkce – estetickou (která poukazuje na umělečno snímku), poznávací (evidence skutečnosti) a ideologickou (obdoba funkce náboženské). Pokud u fotografie převládne funkce poznávací, můžeme ji

---

⁹ KOTÍK, Michal. K vývoji pojmu dokumentární fotografie = On the development of the concept of documentary photography. *Historická sociologie: Časopis pro historické sociální vědy*. 2011, (1), s. 64. ISSN 1804-0616.

¹⁰ tamtéž, s. 64–66.

¹¹ tamtéž, s. 67–68.

označit za dokumentární. Naopak pokud je dominantní funkce estetická, považujeme snímek za umělecký.¹²

Žánr dokumentární fotografie byl po jeho vzniku v 19. století synonymem především sociálně reformní a humanistické fotografie. Příkladem jsou snímky Jacoba Riise z projektu *Jak žije druhá polovina*, práce Lewise Hina nebo Dorotheey Lange.¹³

Žánrově nejbliže má dokumentární fotografii patrně reportážní, postupným vývojem se od sebe oddělily. Teoreticky i prakticky se dokumentární fotografie odloučila od reportážní se vznikem agentury Magnum v Paříži v roce 1947.¹⁴

V druhé polovině padesátých let definoval Vladimír Rýpar fotografickou reportáž jako „sérii snímků zaměřených k určitému tématu, skloubených ústřední myšlenkou v jednolité celek, obsahově vybavených alespoň náznakem akce a doplněných textem.“¹⁵ Podstatou fotoreportáže je podle něj myšlenka, akce a text. Dále je důležitá pravdivost, výše zmíněná aktuálnost a živost. Rýpar zařadil reportážní fotografii jako jakýsi poddruh fotografie dokumentární, konkrétně ji označil za „nejvyšší formu dokumentární a zpravodajské fotografie a současně i významnou složku tzv. fotografie výtvarné“.¹⁶

Podobně reportážní fotografii definuje i Miroslav Vojtek. Klade důraz na dokumentaristické zachycení děje v rámci reportáže a „pravou fotografickou reportáž“ označuje jako „dokumentaristické zachycení děje (události, výjevu ze života člověka) doplněné nejnezbytnějším slovním materiálem“.¹⁷

Pojmům dokumentární a reportážní fotografie se věnoval také Ludvík Baran, který vytvořil ucelený koncept žánrů novinářské fotografie. Dokumentární a reportážní fotografie mají společné rysy – mezinárodní sdělnost, přehlednost, jednoduchost, respektování reality, jasný a snadno čitelný postoj autora. Jejich ústředním tématem je shodně událost. Podle Barana je pro obě důležitým požadavkem aktuálnost a obrazová jedinečnost.¹⁸ „Základním

---

¹² MUKAŘOVSKÝ, Jan. Estetická funkce, norma a hodnota jako sociální fakty. In: Mukařovský J. *Studie [I]*. Brno: Host, 2007, s. 81–149.

¹³ BRIGHT, Susan. *Art Photography Now*. London: Thames & Hudson Ltd, 2005, s. 158.

¹⁴ KOTÍK, Michal. K vývoji pojmu dokumentární fotografie = On the development of the concept of documentary photography. *Historická sociologie: Časopis pro historické sociální vědy*. 2011, (1), s. 71. ISSN 1804-0616.

¹⁵ RÝPAR, Vladimír. Za pravdivou fotografickou reportáž. *Československá fotografie*. Roč. VIII, č. 9 (1957), s. 97–98.

¹⁶ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 202. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

¹⁷ VOJTEK, Miroslav. Fotoreportéri – fotopublicistika v retrospektive a perspektive slovenskej žurnalistiky. *Otázky žurnalistiky*. Roč. XVIII, č. 2 (1965), s. 184–196.

¹⁸ BARAN, Ludvík. *Teorie novinářské fotografie*. Učební text FAMU. Praha: SPN, 1971.

požadavkem moderní dokumentární fotografie je její autenticita, věrohodnost, nestrojenost, bezprostřední působivost (...), obraz syrové skutečnosti, se všemi znaky bezprostředně živé rekonstrukce faktu.¹⁹ Reportážní fotografie má stejný kontext jako dokumentární a ze své podstaty je svým způsobem dokumentární. Nicméně v případě reportáže klademe větší důraz na časovou aktuálnost. Zjednodušeně: „tady a teď reportážní, pozítří již dokumentární“.²⁰

---

¹⁹ BARAN, Ludvík. *Zázraky fotografie*. Technický výběr do kapsy, sv. 56. Praha: Práce, 1964, s. 16.

²⁰ KOTÍK, Michal. K vývoji pojmu dokumentární fotografie = On the development of the concept of documentary photography. *Historická sociologie: Časopis pro historické sociální vědy*. 2011, (1), s. 71. ISSN 1804-0616.

2 Sportovní fotografie

2.1 Vymezení sportovní fotografie

Sportovní fotografii nelze úplně přesně definovat. Zachycuje celou řadu sportů, které mají všechny svá specifika a k focení každého z nich lze přistupovat trochu jinak. Sportovní fotografie je proto rozsáhlým žánrem, který se sport snaží zachytit ze všech úhlů.

Definicí se však zabývá fotograf Martin Kozák v knize *Velká kniha sportovní fotografie* a upozorňuje, že sportovní fotografie má nejbližší k fotografii reportážní, dokonce ji označuje za „královnu reportážní tvorby“.²¹ Sportovní fotografie totiž zahrnuje specifika různých disciplín, protože musí umět zachytit vše přes pomíjivý a rychlý okamžik až po estetický zážitek. Podle Kozáka na fotografa klade mimořádné nároky. Musí být schopný „rozhodovat se ve zlomku vteřiny, předvídat vývoj situace, potřebuje rychlý prst na spoušti, dobré oko, cit pro kompozici a v neposlední řadě i štěstí či umění být ve správný čas na správném místě“.²²

Náročný život sportovního fotografa popisuje i Stanislav Tereba, když vysvětluje, jak vznikl jeho nejznámější snímek *Brankář v dešti*: „Napřed jsem si vždy musel zaostřit na určité místo, kde se daly očekávat nějaké zajímavé herní situace. Jak to bylo náročné, to si umí představit jen dnešní sportovní fotografové, kterým ostří autofokus (automatické ostření). Takže do chvíle, než se spustil pořádný liják, jsem měl dvě nebo tři momentky, stejně jako kolegové, kteří jako já seděli za spartánskou brankou. Byl jsem ohnutý, abych alespoň trochu uchránil fotoaparát před vodou, ale jakoby naschvál se u branky nic nedělo, a vody tolik, že mi stékala po zádech,“²³ uvádí Tereba. Poté ale měl fotograf štěstí – naskytl se mu moment, který zachytil jako jediný, protože jeho kolegové byli líní pracovat v dešti.²⁴

Obrázek 1: Nejúspěšnější snímek Stanislava Tereby – *Brankář v dešti*. Foto: Stanislav Tereba | Zdroj: Moravská galerie

²¹ KOZÁK, Martin. *Velká kniha sportovní fotografie*. Brno: Computer Press, 2010, s. 11. Edice digitální fotografie. ISBN 978-80-251-3247-0.

²² tamtéž

²³ TEREBA, Stanislav. *Profotografovaný život*. Praha: Wico Production, 2005, s. 7. ISBN 80-903613-0-7.

²⁴ tamtéž

Jiří Koliš sportovní fotografii definuje jako „záběr, který jakýmkoli způsobem zaznamenává, dokumentuje či ilustruje nějaké sportovní aktivity“.²⁵ Označuje ji kromě výše zmíněné reportážní fotografie i jako druh té dokumentární.

2.2 Sportovní témata v české fotografii

Jako první pokusy o „sportovní“ fotografie označuje Jiří Koliš snímky Jana Brandeise. Ten v roce 1862 vytvořil několik portrétů cvičitelů pražského Sokola. První fotky v reálném sportovním prostředí ale vznikly až téměř o 10 let později.²⁶ V roce 1871 je pořídil Josef Arnošt Fridrich.²⁷ V Praze vystoupil americký profesionální bruslař a tanečník Jackson Haines a představil se v prostorách Novoměstského divadla a Fridrich ho fotil i na Střeleckém ostrově. V této době ale stále většinou převládala ateliérová tvorba, a když se sportovní témata ve fotografii objevila, byla převážně naaranžovaná právě ve studiu. Počátky sportů u nás zaznamenávali především Jinřich Eckert, Jan Mulač, Jan Tomáš, Karel Maloch nebo první fotograf-reportér Ruda Bruner-Dvořák.²⁸

S technickým pokrokem ale přicházel i vývoj fotografie a postupně se snímky objevovaly také v tisku. V roce 1931 Alexandr Paul, František Illek a Pavel Altschul založili agenturu, která se zabývala produkcí fotografií – Press Photo Service. Zaměřili se hlavně na politickou a sportovní reportáž. Ta sportovní tehdy většinou vznikala v den zápasu či jiného sportovního klání, ale někteří fotografové chodili i na předzápasové tréninky. Postupně tak sportovní fotografie čím dál tím více získávala na významu. Prvním pravým sportovním fotoreportérem se stal Svatopluk Sova. Pozitivní vývoj ale narušila okupace Československa v březnu 1939 a 2. světová válka.²⁹

Po válce měli čeští fotografové nedostatek vybavení a techniky. Do Československa se stále nedostal kinofilm, bylo málo filmů, papírů i teleobjektivů, které jsou pro sportovní fotografie dosti stěžejní.³⁰ Nepomohl tomu ani fakt, že novinářská fotografie byla v prvních poválečných letech často považována za podřadnou, hlavní roli hrálo psané slovo. Novináři

---

²⁵ KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009, s. 11. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

²⁶ tamtéž, s. 25.

²⁷ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. s. 79, ISBN 978-80-7277-266-7.

²⁸ KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009, s. 25–26. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

²⁹ tamtéž, s. 28–33.

³⁰ KOTLÁŘ, Vladimír. *Československá sportovní fotografie v denním tisku po druhé světové válce*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1989, s. 13. Vedoucí práce Alena Lábová.

tvořili v nových politických, ekonomických a sociálních podmínkách, a hlavní proto byla rychlost a pohotovost informace.³¹

Po roce 1948 se navíc společenská situace opět změnila a fotografové si museli zvykat na nové podmínky. Měnil se i tisk zájmových a společenských organizací a konkrétně i ten sportovní. Zanikly sokolské časopisy a místo toho vznikl deník *Československý sport* (1953) a časopis *Spartakiáda* (1955).³² *Ruch v tělesné výchově* byl v roce 1953 přejmenován na *Stadión* a přihlásil se k odkazu dělnického časopisu. Díky bohatému zpravodajství o sportovním dění u nás i v zahraničí získal popularitu u čtenářů a publikovalo v něm několik významných sportovních fotografů – Josef Pilmann, Antonín Bahenský, Jiří Koliš, Jiří Pekárek nebo Jaroslav Skála.³³ Poslední z nich je dokonce označován za prvního českého fotografa, který se zabýval pouze sportem. Společně s Emilem Fafkem a Emilem Pardubským patřil k nejvýraznějším tvůrcům poválečné sportovní fotografie.³⁴

Od druhé poloviny 50. let byli čeští sportovní fotografové úspěšní na světových fotografických soutěžích, dokonce i na nejprestižnější World Press Photo. Na 4. ročníku této mezinárodní soutěže v roce 1959 zaznamenali reportéři z Československa historický úspěch. Pro sportovní fotografii se stalo důležitým milníkem vítězství začínajícího fotoreportéra *Večerní Prahy* Stanislava Tereby se snímkem *Brankář v dešti*, který pořídil na fotbalovém zápase o rok dříve. Tereba získal hlavní cenu, a navíc i první cenu v kategorii sportovní fotografie.³⁵ „Přece nemůžu v jednadvaceti vyhrát něco, co bych měl vyhrát někdy za půlkou nebo ke konci kariéry fotoreportéra a ne teď, na začátku,“³⁶ reagoval na svůj úspěch fotograf. Další ocenění následovala. V roce 1962 cenu WPP získali ještě Antonín Bahenský – čestné uznání v kategorii Sport za snímek *Gól* – a Josef Pilmann – první místo v kategorii Sport za fotografii *Japonský gymnasta*.³⁷ O dva roky později skončil ve stejné kategorii na třetím místě Emil Fafek z *Mladé fronty*. Terebův kolega z *Večerní Prahy* Václav Jirsa poté získal v roce 1973 druhé místo v kategorii sportovních příběhů.³⁸ V roce 1975 pak ještě ve

---

³¹ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 13. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

³² tamtéž, s. 85.

³³ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 50. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

³⁴ tamtéž, s. 129.

³⁵ tamtéž, s. 178.

³⁶ TEREBA, Stanislav. *Profotografovaný život*. Praha: Wico Production, 2005, s. 7–18. ISBN 80-903613-0-7.

³⁷ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 178. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

³⁸ Češi ve World Press Photo. *Czech Photo* [online]. Praha: Czech Photo, 2013–2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.czechphoto.org/detail-novinky/1161-47/cesi-ve-world-press-photo/>

sportovní kategorii zvítězil fotoreportér časopisu *Sedmička pionýrů* Miroslav Martinovský.³⁹ Ocenění získal za snímek *Poslední pokus* z pionýrské olympiády v Prešově.⁴⁰ Dva roky po něm si druhé místo vydobyl Zdeněk Lhoták se sérií *Spartakiáda*.⁴¹ Úspěchy druhé poloviny 20. století završil Roman Sejkot třetím místem v kategorii sportovních příběhů. Ale i v novém tisíciletí sportovní fotografové bodují na World Press Photo. V roce 2004 si třetí místo v kategorii sport odnesl Jan Šibík se snímkem indického zápasu, fotoreportér ČTK Roman Vondrouš zase získal 1. cenu Sport action za sérii *Steeplechase cross country* z pardubického dostihového závodiště.⁴² Nejčerstvějším úspěšným sportovním fotografem ve WPP je pak Michael Hanke, který byl oceněný dokonce dvakrát. V roce 2017 za svůj soubor ze šachového turnaje a v roce 2019 za sérii o hendikepovaném sportovci Zdeňku Šafránkovi.⁴³

V současné době u nás stále působí sportovní fotografové, především v redakcích periodického tisku, agenturách, dalších médiích nebo pro sportovní oddíly. Můžeme mezi ně zařadit například Vladimíra Ryse, Michala Růžičku nebo zmíněného Romana Vondrouše.⁴⁴ Vondrouš vysvětluje, jak sportovní fotoreportáže fungují v agenturním zpravodajství. „Sport jako takový fotím pro ČTK poměrně hodně, fotbal, hokej a další důležité soutěže. Sport je důležitá součást méj fotografické práce. V ČTK máme jakési fotografické služby – denní a večerní. Takže podle toho, jak jsme nasazení, získáváme akreditace na různé akce,“⁴⁵ říká fotograf. Mezi další sportovní fotografy současnosti patří i Barbora Reichová, která pracovala v *Deníku Sport* a teď je oficiální fotografkou olympijského týmu⁴⁶ nebo Daniel Vojtěch, který fotí pro Red Bull.⁴⁷

---

³⁹ KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009, s. 44. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

⁴⁰ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 351. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

⁴¹ Češi ve World Press Photo. *Czech Photo* [online]. Praha: Czech Photo, 2013–2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.czechphoto.org/detail-novinky/1161-47/cesi-ve-world-press-photo/>

⁴² Biografie. *Roman Vondrouš – profesionální fotograf*. [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <http://www.romanvondrous.cz/biografie#obsah>

⁴³ Češi ve World Press Photo. *Czech Photo* [online]. Praha: Czech Photo, 2013–2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.czechphoto.org/detail-novinky/1161-47/cesi-ve-world-press-photo/>

⁴⁴ GÉLA, František. *Současná sportovní fotografie v českém denním tisku*. Praha: Univerzita Karlova, 2012, s. 23. Vedoucí diplomové práce: PhDr. Alena Lábová.

⁴⁵ Rozhovor s Romanem Vondroušem, příloha č. 1

⁴⁶ Barbora Reichová. *LinkedIn* [online]. LinkedIn Corporation, 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/in/barbora-reichov%C3%A11-7765b335/?originalSubdomain=cz>

⁴⁷ About me. *Dan Vojtěch* [online]. 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <http://www.danvojtech.cz/en/#about-me>

3 Jezdectví v české fotografii

Moderní sport má své kořeny v Anglii 17. až 19. století. Na konci 18. století studenti soukromých škol a univerzit přetvořili pouhé zábavy ve skutečné sportovní disciplíny a začaly vznikat i sportovní kluby. V roce 1750 byl založený anglický jezdecký Jockey-Club. V českých zemích se v roce 1874 konal první ročník překážkového dostihu Velká pardubická.⁴⁸ Obdoba jezdeckého klubu pak vznikla 28. 3. 1919, kdy byl založen Československý Jockey Club.⁴⁹ S rozvojem jezdeckého sportu se o tuto disciplínu začala zajímat i veřejnost a dostihy pronikaly i do médií. S tím se pojí také pokusy zaznamenat jezdecký sport obrazově. Přestože zpočátku neměli fotografové dostatečnou techniku k zaznamenání rychlého pohybu, už na konci 19. století dostihy dokumentoval Josef Pírka. Je považován za prvního českého fotografa, který se specializoval na jeden druh sportu, a to právě na jezdectví. Věnoval se zaznamenávání parforsních honů a dostihových závodů a v letech 1880–1937 pravidelně dokumentoval Velkou pardubickou.⁵⁰ Do počátků české sportovní fotografie se zapsal i Rudolf-Bruner Dvořák, který je považován za prvního českého reportážního fotografa a také se věnoval fotografování dostihů. Zároveň zaznamenával i velocipedisty a všesokolské slety a na počátku 20. století se stal neslavnějším fotografem pohybu na českém území.⁵¹

Vznik Československa s sebou přinesl jednak zmíněný počátek československého Jockey Clubu, ale i výrazný posun ve fotografické technice. Bylo již zcela možné šířit snímky tiskem a současně také fotoaparáty dosahovaly takové úrovně, kdy nic nebránilo zachycení pohybu. Sportovní fotografie se tak postupně vyvíjela.⁵² Přesto ale válečná léta za první ani druhé světové války nepřinesla jezdectví ani jeho fotografům nic dobrého. Neslavnější český dostih Velká pardubická se ani za jedné z válek nekonal.⁵³

Po druhé světové válce se sportovní fotografie postupně opět dostala do kurzu a znovu se pořádaly jezdecké závody. Jejich fotografie se objevily především na stránkách

---

⁴⁸ KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009, s. 14–17. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

⁴⁹ Historie Jockey Clubu České republiky. *Jockey Club České republiky* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-06-26]. Dostupné z: http://www.dostihyjc.cz/z_udaje.php?stranka=92

⁵⁰ KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009, s. 26. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

⁵¹ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. s. 79, ISBN 978-80-7277-266-7.

⁵² KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009, s. 28. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

⁵³ Historie. *Dostihový spolek* [online]. 2021 [cit. 2021-7-9]. Dostupné z: <https://zavodistepardubice.cz/historie/>

sportovních periodik, ale i v běžných denících. Takovým příkladem byla například *Mladá fronta*, která vznikla už 9. května 1945. Jezdecké fotografii, a zejména zaznamenávání dostihů Velké pardubické, se zde věnoval Emil Pardubský. Pracoval v *Mladé frontě* jako fotoreportér a obrazový editor. Sport byl jeho celoživotní láskou, koně začal dokumentovat v roce 1948 a na dostizích pořídil více než 25 000 negativů. Za své sportovní fotografie získal i mezinárodní ocenění – čestné uznání na World Press Photo 1964 a dvě ocenění Interpress Photo, v roce 1962 a za snímek *Drama na Taxisu* v roce 1966. Jeho snímky v roce 1975 dokonce ocenil i stát, když mu udělil vyznamenání za vynikající práci v mládežnickém tisku, za zásluhy o tisk, za zásluhy o sport.⁵⁴

V roce 1948 se ale výrazně změnila tehdejší politická situace v Československu a s ní i mediální krajina. Periodika zanikala, získávala nová jména nebo vznikala nová. Generace sportovních fotografů se shromažďovala kolem výše zmíněného časopisu *Ruch v tělesné výchově*, který byl v roce 1953 přejmenovaný na *Stadión*. Již o rok dříve také vzniklo specializované periodikum, které se věnovalo výhradně koňskému světu. Získalo název *Výkonnostné skúšky a chov koní*. Časopis se postupně přeměňoval a v normalizačních letech získal jméno *Jazdeckvo*.⁵⁵

Se sportovním reportérem časopisu *Stadión* Antonínem Bahenským se Václav Jirsa seznámil ve fotokroužku Tvůrčí skupina OB9. Neměl předchozí odborné vzdělání, tato skupina odstartovala jeho fotografickou kariéru. Jirsa do té doby pracoval jako konstruktér v loděnicích a částečně jako fotograf závodního časopisu, ale poté začal spolupracovat s *Večerní Prahou*, a od roku 1964 se dokonce stal jejím redakčním fotoreportérem. Zaznamenával hlavně sport, ale zajímal se i o hudbu a společenské události. Jirsův soubor dramatických okamžiků z Thurn-Taxisova příkopu na Velké pardubické získal i mezinárodní uznání. V roce 1972 za něj v soutěži World Press Photo dostal stříbrnou medaili v kategorii Sport.⁵⁶

Dalším z význačných poválečných dostihových fotografů, který taktéž zaznamenával Velkou pardubickou, byl Vladimír David. Jeho kariéra byla přízračná pro pardubické závodistiště po celou druhou polovinu 20. století, nafotil zde 51 ročníků Velké

---

⁵⁴ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 27–30. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

⁵⁵ Archiv časopisu. *Měsíčník Jezdeckví* [online]. Praha: EquiPress, 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://jezdeckvi.cz/casopis/1977#archiv>

⁵⁶ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 125–126. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

pardubické. Přelomovým se pro něj stal rok 1956, kdy se na dostihové závody podíval poprvé, ale byl i startovní pozicí pro jeho další sportovní fotografickou tvorbu. „Já jsem vlastně poprvé přišel s fotoaparátem na Velkou pardubickou už o rok dříve, v roce 1955, ale to jsem ještě stál jen na tribuně a pozoroval dostih odtamtud. Nicméně o rok později jsem již dostal akreditaci a tehdy se mi splnil sen poprvé fotografovat Velkou pardubickou. Kolem sebe obklopen takovými známými fotografy, jakými byli například Emil Fafek, Jaroslav Skála, Antonín Bahenský nebo Emil Pardubský. To byli pánové ve věku 40 až 50 let. Mně tehdy bylo 25 a já mám v živé paměti, jak jsem se poprvé se všemi těmito známými fotografy mačkal a hledal nejvhodnější místo u Taxisova příkopu před startem

Obrázek 2: Za snímek žokeje po pádu získal David čestné uznání WPP v roce 1972. Foto: Vladimír David | Zdroj: Vladimír David – 50 let strávených nejen s Taxisem

Velké pardubické,⁵⁷ popsal později David. Zmiňuje kromě Emila Pardubského i další kolegy, kteří se zasadili o československou poválečnou sportovní fotografii a mimo jiné se věnovali i jezdeckví. Vladimír David za svůj život fotil Velkou pardubickou mnohokrát a získal spoustu ojedinelých snímků. Za dva z nich dokonce obdržel čestné uznání World Press Photo – za fotografii u Velkého vodního příkopu v roce 1962 a za snímek žokeje, který se snaží dostihnout koně po pádu, v roce 1972. Významnou událostí Davidovy kariéry bylo také vydání dvou publikací věnovaných Velké pardubické steeplechase – *Od startu do cíle a Taxis a ti druzí*.⁵⁸

Pro Pavla Diase byli koně především osobním tématem, se kterým mohl pracovat více subjektivně. Začal fotografovat v druhé polovině padesátých let. Stejně jako jeho výše uvedení kolegové patřil mezi generaci poválečných fotoreportérů, jejichž práci zatěžovala teorie socialistického realismu.⁵⁹ Do české fotografie vstoupil s „generací Lidské rodiny“ – nejdůležitějším vzorem pro něj v té době byla výstava *The Family of Man* a Henri Cartier-

⁵⁷ VONDROUŠ, Roman. *Vladimír David – 50 let strávených nejen s Taxisem*. Opava, 2010, s. 12. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě. Vedoucí práce Prof. PhDr. Vladimír Birgus.

⁵⁸ tamtéž, s. 15–25.

⁵⁹ DIAS, Pavel, LÁB, Filip a HAVEL, Jan, ed. *Dias: Pavel Dias: fotografie 1956-2015 = photographs 1956-2015*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 6. ISBN 978-80-246-3017-5.

Bresson.⁶⁰ Podle jeho vzoru se soustředil na koncept humanistické fotografie – zachycení rozhodujícího okamžiku – ale využíval tento koncept jinak než Cartier-Bresson, daleko střídmeji se snahou zaznamenat niterné děje.⁶¹ V šedesátých letech začal Dias fotografovat koncentrační tábory, a proto v sedmdesátých letech hledal i něco „pohodovějšího“. Z tohoto důvodu se pustil do dokumentování koní. Toto téma mu bylo blízké, protože strávil dětství na vesnici.⁶² Svět koní pro něj představoval další humanistické téma, na kterém mohl pracovat a zároveň si odpočinout od dosavadních těžších témat i domácí politické situace v důsledku normalizace. Do těchto fotografií vložil daleko osobnější pohled a subjektivitu. Téma koní Diasovi umožnilo cestovat po celé Evropě, vydal se do Polska, Rumunska, Maďarska, Německa, Anglie, Francie nebo Španělska. Vytvořil několik sérií – *Tvář dostihů*, *Formule 1/1*, *Without Blinkers*, *Svět koní, svět lidí*. V Mongolsku nafotil soubor *Země Kertaka*. *Tvář dostihů* v roce 1979 na Smíchově byla také největší Diasovou výstavou. Své snímky koní Dias vydal v jediné své fotografické publikaci – *Koně formule 1/1*. Vyšla v roce 1986 a Dias se díky ní vepsal do veřejného povědomí jako „fotograf koní“.⁶³ Antonín Jelínek v textu ke knize vysvětluje, že Pavel Dias ve svých fotografiích nezaznamenává pouze dostihy, ale obecnější téma mizejícího světa a společenské skutečnosti. „Když cyklus pozorně projedeme, s jistým překvapením zjistíme, že v této tváři dostihu hraje vlastní závodnické vypětí poměrně nevelkou roli, že mnohem více je tu autorovy snahy vyjádřit atmosféru jisté sociální skutečnosti. Dostihy jsou záležitostí, vyjadřující vždycky společenský výmluvnou situaci nejen dané chvíle, ale celého jejího historického zarámování,“⁶⁴ píše Jelínek. Takto v knize *Koně formule 1/1* Dias popisuje svůj náhled na dostihovou tematiku: „Protože dostihy mám nesmírně rád, nestal jsem se fandou v běžném diváckém smyslu. Dostihy vidím jen přes svůj fotoaparát. Vzrušuje mě to více než sázení. Jsem si vědom, že o mnohé přicházím, ale nemohu si pomoci. Často se mi stává, že celé odpoledne strávím dostihy v lahovickém oblouku, daleko od lidí a čekám, trpělivě čekám,

---

⁶⁰ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 237. Vizualní kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

⁶¹ DIAS, Pavel, LÁB, Filip a HAVEL, Jan, ed. *Dias: Pavel Dias: fotografie 1956-2015 = photographs 1956-2015*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 7–8. ISBN 978-80-246-3017-5.

⁶² LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 238. Vizualní kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

⁶³ DIAS, Pavel, LÁB, Filip a HAVEL, Jan, ed. *Dias: Pavel Dias: fotografie 1956-2015 = photographs 1956-2015*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 10–11. ISBN 978-80-246-3017-5.

⁶⁴ DIAS, Pavel a JELÍNEK, Antonín. *Koně formule 1/1: [fot. publ.]*. 1. vyd. Praha: Pressfoto, 1985, s. 137–138.

až přijde záběr, který si představuji. A já ho někdy za celou tu dobu ani neudělám. Přesto odcházím spokojen.“⁶⁵

Koně patřili mezi nejoblíbenější témata i pro Miroslava Martinovského. Kromě toho, že je jedním z nejoceňovanějších českých fotoreportérů nejen ve World Press Photo, zaznamenal i nespočet dostihů. Nejvíce si cení svého souboru *Koně a pěšáci*. „První čtyři snímky zachycují pád několika koní při Československém derby, fotografovaný prakticky z téhož místa desítkou stejně vybavených profesionálů z pražských redakcí. Seriál však získává další rozměr snímkem pěšky se vracejících žokejů, příběh ztracených nadějí. Je pravda, že kdybych musel mít taky vítěze s vavřínovým věncem jako deníkáři, seriál by nikdy nevznikl,“⁶⁶ říká o souboru Martinovský.

Celou druhou polovinu 20. století bylo jezdeckví a dostihy poměrně častým tématem sportovních fotografů a nezdědka jim zajistily i mezinárodní uznání. V současnosti podobná témata přicházejí o takový zájem, fotoreportéři zachycují především výrazné akce jako Velká pardubická, České derby nebo mezinárodní parkurové závody. Jejich snímky se pak objevují v agenturním zpravodajství, tisku i online periodikách. Zároveň ale existují i periodika, která se věnují výhradně jezdeckému prostředí. Zmíněný časopis *Jazdeckvo* po revoluci změnil název a od roku 1991 vychází každý měsíc jako *Jezdeckví*.⁶⁷ O dva roky později také začal vycházet časopis *Jezdec*.⁶⁸ Zpravodajství z dostihového prostředí u nás i v zahraničí přináší měsíčník magazín *Turf*.⁶⁹

Aktuálně asi nejvýraznějším fotoreportérem dostihového světa je Roman Vondrouš, který pracuje jako fotoreportér v ČTK. Přesto Vondrouš potvrzuje, že jeho nejúspěšnější soubor z dostihů *Steeplechase cross country* vznikl v rámci vlastní tvorby. Za snímky z této série, kterou fotil na pardubickém závodisti, dokonce získal první cenu ve sportovní kategorii World Press Photo v roce 2013.⁷⁰ Sám ale dostihy nepovažuje za nejdůležitější součást své kariéry. Vidí je hlavně jako startovní bod, který ho zavedl i do jiných oblastí fotografie. „Dostihy jsem začal fotografovat v roce 2000. Byla to pro mě taková startovní

---

⁶⁵ DIAS, Pavel a JELÍNEK, Antonín. *Koně formule 1/1: [fot. publ.]*. 1. vyd. Praha: Pressfoto, 1985, s. 135.

⁶⁶ LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019, s. 351–353. Vizualní kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

⁶⁷ Archiv časopisu. *Měsíčník Jezdeckví* [online]. Praha: EquiPress, 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://jezdeckvi.cz/casopis/1977#archiv>

⁶⁸ Archiv. *Časopis Jezdec* [online]. 2021 [cit. 2021-7-9]. Dostupné z: <http://www.jezdec.cz/archiv>

⁶⁹ *TURF Magazín* [online]. Praha: Fitmin, 2013 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://dostihy.fitmin.cz/>

⁷⁰ Biografie. *Roman Vondrouš – profesionální fotograf*. [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <http://www.romanvondrous.cz/biografie#obsah>

brána do fotografie a postupem času jsem začal pronikat i do tajů reportážní a dokumentární fotografie. Nicméně si myslím, že dostihy nejsou to, co mi primárně přineslo úspěchy, je to jen jedna ze součástí,⁷¹ říká Vondrouš. Narodil se v Pardubicích, v místě, kde se každoročně pořádá nejznámější český překážkový dostih Velká pardubická. „Jednou mě kolega z bývalého zaměstnání vzal na dostihy, zaujalo mě to a oslovil mě ten adrenalin. Důležitým aspektem pro mě je, že se na dostizích dá pracovat výtvarně,⁷² popisuje Vondrouš svoji motivaci pro dokumentování koňského prostředí. Obecně jsou dostihy spíše součástí jeho volné tvorby. Pro ČTK fotí většinou Velkou pardubickou nebo další výrazné dostihy, jako například České derby. Na parkur se příliš nezaměřuje, přesto ale zaznamenával dění na mezinárodních závodech ve Velké Chuchli. V posledních letech objevil Roman Vondrouš nové téma – zákulisí dostihů. Vznikla například série fotografií zachycující módu na dostizích, se kterou zvítězil v kategorii Lifestyle na Czech Press Photo 2018.⁷³ Inspiraci mu poskytl výše zmíněný Pavel Dias, který se věnoval podobné tematice. „On hodně dělal zákulisní fotky, takže díky němu jsem to začal zkoušet i já,⁷⁴ vysvětluje Vondrouš. Jeho velkým učitelem byl také Vladimír David, se kterým se na pardubickém závodistišti potkával. Zároveň také David zaznamenal 51 ročníků závodu. „To si myslím, že nepřekonám. Ještě jich ani nemám těch 20, dvakrát jsem musel fotit někde jinde, takže jsem zatím fotografoval na 18 Velkých pardubických. Uvidíme, možná bych se tomu mohl přiblížit, ale moc reálně to nevidím,⁷⁵ říká Roman Vondrouš. Zároveň fotograf v současnosti řeší, že mu Dostihový spolek neudělil akreditaci na Velkou pardubickou i související kvalifikace.

---

⁷¹ Rozhovor s Romanem Vondroušem, příloha č. 1

⁷² tamtéž

⁷³ *Czech Press Photo – Ročník 2018* [online]. Praha: Czech Photo, 2018 [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: <https://www.czechphoto.org/cpp/detail-rocniku/2018/339/>

⁷⁴ Rozhovor s Romanem Vondroušem, příloha č. 1

⁷⁵ tamtéž

Obrázek 3: Úvodní fotografie Vondroušovy úspěšné série Steeplechase cross country. Foto: Roman Vondrouš | Zdroj: Webové stránky Roman Vondrouš – Profesionální fotograf

3.1 Etika jezdecké fotografie

Sportovní fotografie skrývá určitá sporná témata novinářské etiky. Jedná se hlavně o manipulaci se snímky, které se dopouštělo mnoho českých fotografů. Stávalo se totiž, že zachytili situaci až v okamžiku, kdy byl míč nebo puk ve hře mimo záběr. Tento problém se vyskytoval hlavně dříve, kdy měly fotoaparáty schopnost zachytit daleko méně snímků za vteřinu.⁷⁶ „Digitální přístroj se každým rokem vyvíjí, takže má lepší ostření, je svižnější. Dokáže udělat až třeba 12 obrázků za vteřinu, což když jsem měl ještě film, tak tomu vůbec tak nebylo. V podstatě jsme pracovali s jedním snímkem za vteřinu. Já jsem měl navíc ještě přístroje, které se přetáčely manuálně. Dnes je ta technika tak vyspělá, že vás v rychlosti prakticky nic nelimituje,“⁷⁷ potvrzuje Roman Vondrouš. Fotografové se proto často uchýlovali k manipulaci – dodatečně vlepovali míče nebo puky do svých snímků.

⁷⁶ HEJBAL, Dominik. *Vývoj české sportovní fotožurnalistiky od poloviny 20. století*. Praha, 2016, s. 13.

⁷⁷ Rozhovor s Romanem Vondroušem, příloha č. 1

V jezdeckví toto ovšem není takovým problémem, protože sportovci nepracují s žádným malým objektem. Objevují se proto spíše otázky etiky fotografií po obsahové stránce. Fotograf Roman Vondrouš zmiňuje, že se na Velké pardubické stává, že pořadatelé varují fotografy, aby nevydávali snímky pádů koní. Například Jaroslavu Legnerovi z Deníku Sport tiskové středisko dostihu vyhrožovalo, aby smazal paměťovou kartu fotoaparátu.⁷⁸ Jak je uvedeno výše, v letošním roce Dostihový spolek neudělil akreditaci na Velkou pardubickou Vondroušovi kvůli jeho snímku pádu koně Sottoventa na Velkém Taxisově příkopu v roce 2020.⁷⁹ Fotografie zachycuje moment, kdy žokej Jaroslav Kratochvíl padá při překonávání skoku z koně. Sottovento v důsledku pádu zemřel. Dostihový spolek uvedl, že snímky Romana Vondrouše pro ČTK z loňské Velké pardubické odporují etickým pravidlům. ČTK se ohradila a tvrdí, že „diskutovaný snímek je po stránce profesionální i etické v pořádku“.⁸⁰ Kodex pro práci s fotografií v ČTK uvádí, že „fotografové musí pečlivě zvažovat pořizování a zejména vydávání drastických fotografií“.⁸¹ Roman Vondrouš si za snímek stojí a tvrdí, že v minulosti vznikly na Velké pardubické i daleko intimnější snímky. „Myslím si, že je to specifikum tohoto Dostihového spolku, který se k tomu takto postavil. Všude jinde je tato objektivita v pohodě. Nedávno se stalo, že dánský fotbalista ležel na trávníku a během pár vteřin byly jeho fotografie všude po světě. Poslání nás fotožurnalistů je poskytovat obrazová svědectví,“⁸² říká. Podle něj proto záleží, jakou si fotograf nastaví vlastní hranici. „Například kdyby už kůň ležel na zemi nebo když přes něj natáhnou plachtu a uspávají ho injekcí, to bych samozřejmě nefotil. Ale jinak si myslím, že události, co jsou zachycené způsobem, který ukazuje fakt, co se stal a o kterém novináři píšou slovy, by měl fotoreportér zaznamenat obrazem,“⁸³ dodává Vondrouš.

---

⁷⁸ JANEČEK, David. Fotografa nepustí na Velkou pardubickou kvůli snímku pádu. „Je to cenzura, tragédie ke sportu patří,“ říká. *Deník N* [online]. 21. 5. 2021 [cit. 2021-07-19]. Dostupné z: <https://denikn.cz/631180/loni-vyfotil-pad-kone-letos-jej-na-velkou-pardubickou-nepusti-je-to-cenzura-tragedie-ke-sportu-patri-rika-fotograf-ctk/>

⁷⁹ ČTK. Pořadatelé Velké pardubické se nelíbí snímky z loňských závodů, fotografovi neudělil akreditaci. *iROZHLAS.cz* [online]. 21. 5. 2021 [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ostatni-sporty/fotograf-ctk-neuedeleni-akreditace-velka-pardubicka-dostihy-pad-zokeje-taxis_2105211534_mim

⁸⁰ tamtéž

⁸¹ LÁBOVÁ, Alena a Filip LÁB. *Soumrak fotožurnalistu?: manipulace fotografií v digitální éře*. Praha: Karolinum, 2009, s. 150. ISBN 978-80-246-1647-6.

⁸² Rozhovor s Romanem Vondroušem, příloha č. 1

⁸³ tamtéž

Obrázek 4: Pád koně Sottoventa na Velkém Taxisově příkopu v roce 2020. Foto: ČTK/Roman Vondrouš | Zdroj: iROZHLAS.cz

Závěr

Jezdectví je v současnosti téma, které má v české fotografii své místo, ale zájem o snímky z dostihů a dalších jezdeckých soutěží upadl. Hlavně v druhé polovině dvacátého století velká část sportovních fotoreportérů zařazovala mezi svá témata i prostředí koní. Dokumentovali především dostihy, a to v průběhu celého roku, přičemž Velká pardubická byla zlatým hřebem jejich sezóny.

Po úvodní definici fotografie a dokumentu jsem v práci přiblížila žánr sportovní fotografie, a především pak mapovala nejvýraznější osobnosti jezdecké fotografie. Práce ukazuje, že dnes toto téma již nemá tolik pozornosti. Jak potvrzuje i fotograf Roman Vondrouš, hlavní náplní sportovních fotoreportérů jsou především fotbalová a hokejová utkání. Stejně tak současná fotografie postrádá novináře, kteří by se vážně věnovali jezdeckým tématům, jsou spíše součástí jejich široké škály témat. V teoretické části jsem čerpala z korpusu relevantní literatury, ale kromě toho jsem využila i poznatky z rozhovoru se zmíněným Romanem Vondroušem.

Teoretická část práce pak byla základem pro vypracování fotodokumentu na chuchelském závodišti. Cílem praktické části bylo zmapovat dění v jezdeckém světě z pohledu tohoto konkrétního závodiště. Během dokumentování při trénincích a závodech ve Velké Chuchli jsem sesbírala materiál, který se snaží nahlédnout jak do zákulisí, tak do míst hlavního dění. Záměrem bylo zaznamenat proměnu a současnou podobu jezdeckví a ukázat, jak se na chuchelském závodišti mísí různé jezdecké disciplíny – dostihy a parkur. Výsledná fotokniha může sloužit jako obrazové svědectví všem profesionálům v oblasti jezdeckví, příznivcům jezdeckého sportu, ale i lidem, kteří se o této tematice chtějí dozvědět víc. Nabízí snímky, které soustavně dokumentují téma jezdeckví, ale nahlíží i pod pokličku.

Summary

Horse riding currently has its place in Czech photography, however, the demand for horse-riding themed pictures has seen a decline. In the second half of the 20th century, a wide range of sports photographers also focused on the horse environment. They documented mostly steeplechase throughout the year.

After defining photography and documentary photography, I focused on sports photography and mostly on the topic of horse riding. The thesis shows that nowadays this topic does not have as much attention as before. Photographer Roman Vondrouš claims that

sports photojournalists mostly cover football and hockey. At the same time, there are no Czech photographers that would mostly focus on horse riding. Mostly, it is just one of the various topics they have to cover. In the theoretical part, I derived information from relevant literature, but I also used knowledge based on the interview with Roman Vondrouš.

The theoretical part laid foundations for creating the photo-documentary at the racetrack in Velká Chuchle. The aim of the practical part was to map out the events in the equestrian world. Whilst documenting trainings and races in Velká Chuchle, I gathered material that strives to look into the backstage as well as at the main events at the racetrack. Consequently, it tries to capture the transformation and current shape of horse racing and show how the racetrack manages to organise both steeplechase and show jumping events. The result of my work – the photo-book – can be a valuable source of visual information not just for professionals in the equestrian world and fans, but also for people striving to learn more information about this topic. It offers pictures that document horse riding and look under the surface.

Použitá literatura

Monografie

BARAN, Ludvík. *Teorie novinářské fotografie*. Učební text FAMU. Praha: SPN, 1971.

BARAN, Ludvík. *Zázraky fotografie*. Technický výběr do kapsy, sv. 56. Praha: Práce, 1964, s. 16.

BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Praha: Fra, 2005. Vizuální teorie. ISBN 978-80-86603-28-5.

BRIGHT, Susan. *Art Photography Now*. London: Thames & Hudson Ltd, 2005.

DIAS, Pavel a JELÍNEK, Antonín. *Koně formule 1/1: [fot. publ.]*. 1. vyd. Praha: Pressfoto, 1985.

DIAS, Pavel, LÁB, Filip a HAVEL, Jan, ed. *Dias: Pavel Dias: fotografie 1956-2015 = photographs 1956-2015*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3017-5.

KOLIŠ, Jiří. *Naučte se fotografovat sport kreativně*. Brno: Zoner press, 2009. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-032-8.

KOZÁK, Martin. *Velká kniha sportovní fotografie*. Brno: Computer Press, 2010. Edice digitální fotografie. ISBN 978-80-251-3247-0.

LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

LÁBOVÁ, Alena a LÁB, Filip. *Soumrak fotožurnalistiky?: manipulace fotografií v digitální éře*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1647-6.

MUKAŘOVSKÝ, Jan. Estetická funkce, norma a hodnota jako sociální fakty. In: Mukařovský J. *Studie [I]*. Brno: Host, 2007.

OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

RITCHIN, Fred. *Snímání rámu: fotožurnalismus, občan, dokument*. Praha: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-3989-5.

SZTOMPKA, Piotr. [2007]. *Vizuální sociologie: Fotografie jako výzkumná metoda*. Praha: SLON, 2007.

TEREBA, Stanislav. *Profotografovaný život*. Praha: Wico Production, 2005. ISBN 80-903613-0-7.

Periodika

KOTÍK, Michal. K vývoji pojmu dokumentární fotografie = On the development of the concept of documentary photography. *Historická sociologie: Časopis pro historické sociální vědy*. 2011, (1), 63-76. ISSN 1804-0616.

RÝPAR, Vladimír. Za pravdivou fotografickou reportáž. *Československá fotografie*. Roč. VIII, č. 9 (1957), s. 97–98.

VOJTEK, Miroslav. Fotoreportéri – fotopublicistika v retrospektíve a perspektíve slovenskej žurnalistiky. *Otázky žurnalistiky*. Roč. XVIII, č. 2 (1965), s. 184–196.

Internetové zdroje

About me. *Dan Vojtěch* [online]. 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <http://www.danvojtech.cz/en/#about-me>

Archiv časopisu. *Měsíčník Jezdectví* [online]. Praha: EquiPress, 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://jezdectvi.cz/casopis/1977#archiv>

Archiv. *Časopis Jezdec* [online]. 2021 [cit. 2021-7-9]. Dostupné z: <http://www.jezdec.cz/archiv>

Barbora Reichová. *LinkedIn* [online]. LinkedIn Corporation, 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/in/barbora-reichov%C3%A1-7765b335/?originalSubdomain=cz>

Czech Press Photo – Ročník 2018 [online]. Praha: Czech Photo, 2018 [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: <https://www.czechphoto.org/cpp/detail-rocniku/2018/339/>

Češi ve World Press Photo. *Czech Photo* [online]. Praha: Czech Photo, 2013–2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.czechphoto.org/detail-novinky/1161-47/cesi-ve-world-press-photo/>

ČTK. Pořadatelé Velké pardubické se nelíbí snímky z loňských závodů, fotografovi neudělil akreditaci. *iROZHLAS.cz* [online]. 21. 5. 2021 [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/ostatni-sporty/fotograf-ctk-neuedeleni-akreditace-velka-pardubicka-dostihy-pad-zokeje-taxis_2105211534_mim

Historie. *Dostihový spolek* [online]. 2021 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://zavodistepardubice.cz/historie/>

Historie Jockey Clubu České republiky. *Jockey Club České republiky* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-06-26]. Dostupné z: http://www.dostihyjc.cz/z_udaje.php?stranka=92

JANECZEK, David. Fotografa nepustí na Velkou pardubickou kvůli snímku pádu. „Je to cenzura, tragédie ke sportu patří,“ říká. *Deník N* [online]. 21. 5. 2021 [cit. 2021-07-19]. Dostupné z: <https://denikn.cz/631180/loni-vyfotil-pad-kone-letos-jej-na-velkou-pardubickou-nepusti-je-to-cenzura-tragedie-ke-sportu-patri-rika-fotograf-ctk/>

Stanislav Tereba – Brankář a voda. *Sbírky on-line* [online]. Moravská galerie [cit. 2021-07-19]. Dostupné z: https://sbirky.moravska-galerie.cz/dielo/CZE:MG.MG_2022

TURF Magazín [online]. Praha: Fitmin, 2013 [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://dostihy.fitmin.cz/>

Roman Vondrouš – Profesionální fotograf [online]. 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <http://www.romanvondrous.cz/>

Diplomové práce

GÉLA, František. *Současná sportovní fotografie v českém denním tisku*. Praha: Univerzita Karlova, 2012. Vedoucí diplomové práce: PhDr. Alena Lábová.

HEJBAL, Dominik. *Vývoj české sportovní fotožurnalistiky od poloviny 20. století*. Praha, 2016.

KOTLÁŘ, Vladimír. *Československá sportovní fotografie v denním tisku po druhé světové válce*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1989. Vedoucí práce Alena Lábová.

VONDROUŠ, Roman. *Vladimír David – 50 let strávených nejen s Taxisem*. Opava, 2010, s. 12. Bakalářská práce. Slezská univerzita v Opavě. Vedoucí práce Prof. PhDr. Vladimír Birgus.

Rozhovory

Osobní rozhovor s fotografem ČTK Romanem Vondroušem, 3. července 2021

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze praktické BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Grohová Hana

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2018/2019

Studijní obor/forma studia:

ZBC

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd	
Došlo dne:	31-05-2021 -1-
Čj: 66	Příloha:
Předešlá:	

Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině:

V sedle; Jezdectví v české fotografii

Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině:

In the Saddle; Horseriding in Czech photography

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezi)

LS 2020/2021

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

(fotokniha, televizní/rozhlasový dokument, esej, soubor textů etc.)

Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. **Úvod** – vymezení tématu, popis problému, nástin podoby praktické části
2. **Dokumentární fotografie** – definice fotografie jako média, stručné vymezení žánru, krátká historie dokumentární fotografie
3. **Jezdectví ve fotografii** – nástin sportovních témat ve fotografii, jezdectví ve fotografii s hlavním zaměřením na Českou republiku
4. **Závěr** – reflexe teoretické a praktické části práce

Druh praktické práce/předpokládaná podoba:

fotokniha

Vymezení zpracovávaného materiálu:

Teoretická část práce se bude zakládat na odborné literatuře a mé vlastní rešerši, praktická část bude zachycovat život na pražském chuchelském závodisti, zákulisí jezdeckého světa

Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) při zpracování materiálu:

V rámci teoretické části se jedná o studium odborné literatury a vlastní rešerši. Pro vypracování praktické části budu navštěvovat pražské dostihové závodistiště Velká Chuchle a dokumentovat jeho fungování během sportovních akcí i mimo ně. Následně ze získaného materiálu vyberu nejlepší snímky a ty zpracuji do fotosouboru.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BIRGUS, Vladimír a MLČOCH, Jan, *Česká fotografie 20. století*. Praha: KANT, 2010. ISBN 978-80-7437-026-7.

Knihla popisuje vývoj fotografie a hlavní tendence ve 20. století. Představuje autory minulého století a jejich tvorbu. Uvádí čtenáře do české dokumentární fotografie.

RITCHIN, Fred. *Snímání rámu: fotožurnalismus, občan, dokument*. Praha: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-3989-5.

Autor se věnuje fotožurnalismu a jeho budoucnosti. Popisuje, jak se v aktuálním společensko-politickém prostředí fotografie mění.

LÁBOVÁ, Alena. *Česká novinářská fotografie 1945-1989*. Praha: Karolinum, 2019. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-3713-6.

Kniha mapuje proměny novinářské fotografie v období od 2. světové války. Popisuje postavení fotožurnalistiky a fotoreportérů v jednotlivých etapách vývoje a snahu prosadit fotografii jako samostatný informační prvek.

BARTHES, Roland. *Světlá komora: poznámka k fotografii*. Vyd. 2., upr., (Ve Fra 1.). Praha: Fra, 2005. Vizuální teorie. ISBN 978-80-86603-28-5.

Kniha je souborem esejí a filozofických zamyšlení autora nad podstatou fotografie. Sémiotik Roland Barthes se zamýšlí, co fotografií definuje, polemizuje nad její existencí a významem. Zároveň zmiňuje několik významných osobností z dějin fotografie.

KOZÁK, Martin. *Velká kniha sportovní fotografie*. Brno: Computer Press, 2010. Edice digitální fotografie. ISBN 978-80-251-3247-0.

Přední český sportovní fotograf Martin Kozák se zabývá otázkou, jak definovat sportovní fotografii a popisuje její dějiny. Následně rozebírá, co fotograf při zaznamenávání sportu potřebuje a věnuje se popisu fotografování různých akcí i disciplín. Zaměřuje se mimo jiné i na fotografování dostihů a jeho specifika.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

HEJBAL, Dominik. *Vývoj české sportovní fotožurnalistiky od poloviny 20. století*. Praha, 2016. 89 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Doc., Mgr. et MgA. Filip Láb, Ph.D.

KOTVALOVÁ, Lucie. *Česká dokumentární fotografie zaměřená na environmentální problematiku*. Praha, 2020. 37 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce doc. Mgr. MgA. Filip Láb, Ph.D.

HUMPÁLOVÁ, Jolana. *Řádové sestry a jejich poslání*. Praha, 2018. 27 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Mgr. Alena Lábová, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

25.5.2021

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Filip Láb 25.5. 2021

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Romanem Vondroušem

Fotoreportér ČTK, Praha, 3. 7. 2021

Jezdil jste někdy na koni?

Jen zřídka a už je to mnoho let. Mám ke koním respekt, a proto jsem nikdy nejezdil vážně.

Mělo tedy vaše rodiště, Pardubice, vliv na to, že jste se stal aktivním fotografem dostihů?

Ano, to s tím souvisí. Samozřejmě se v Pardubicích koná Velká pardubická, takže jednou mě kolega z bývalého zaměstnání vzal na dostihy, zaujalo mě to a oslovil mě ten adrenalin. Důležitým aspektem pro mě je, že se na dostizích dá pracovat výtvarně.

Dostihy vám přinesly zatím asi největší úspěchy kariéry. Kdy přesně jste je začal fotit?

Dostihy jsem začal fotografovat v roce 2000. Byla to pro mě taková startovní brána do fotografie a postupem času jsem začal pronikat i do tajů reportážní a dokumentární fotografie. Nicméně si myslím, že dostihy nejsou to, co mi primárně přineslo úspěchy, je to jen jedna ze součástí.

Jak pro vás vypadal přechod z filmu na digitál? Co vidíte jako výhody a nevýhody digitálu při focení dostihů?

Digitální přístroj se každým rokem vyvíjí, takže má lepší ostření, je svižnější. Dokáže udělat až třeba 12 obrázků za vteřinu, což když jsem měl ještě film, tak tomu vůbec tak nebylo. V podstatě jsme pracovali s jedním snímkem za vteřinu. Já jsem měl navíc ještě přístroje, které se přetáčely manuálně. Dnes je ta technika tak vyspělá, že vás v rychlosti prakticky nic nelimituje.

Takže fotíte raději na digitál?

Mně nic jiného nezbyvá, bez něj bych nebyl konkurenceschopný. Vzpomínám dobře i na film, ten měl svoje kouzlo. To postupné zpracovávání zajistilo, že se fotograf měl na co těšit. Teď to zkontroluje na displeji fotoaparátu a hned vidí výsledek. Tehdy to skrývalo určité napětí, proces byl tajuplnější a zajímavější. Těžko se to srovnává, současná doba je úplně

jinde, někdy až úplně přetechnizovaná. Já jsem zastánce toho, že fotka nemusí být úplně uhlazená a dokonalá. Tehdejší fotografie měly větší kouzlo.

A vezmete někdy svůj starý analogový fotoaparát a jdete s ním fotit?

Popravdě řečeno, několikrát už mě to napadlo. Někdy v roce 2005 jsem zavřel svoji temnou komoru, tu bych mohl rozložit, pokud bych si pořídil nové vývojky a ustalovače, ale od té doby jsem to neudělal. Ukazoval jsem vyvolávání svým studentům v komoře ve škole, ale svoje vlastní nádobíčko už jsem 16 let nepoužil.

Pamatuji si, že jste říkal, že v ČTK musí být člověk připravený na to fotit různá témata a akce během dne, jak to vypadá u vás? Co fotíte nejčastěji? Jak často fotíte sport a jezdeckví konkrétně?

Fotil jsem mezinárodní parkurové závody v Chuchli, ale hlavně se zaměřuji na ty dostihy. Primárně steeplechase, někdy i rovinové. Přistupuji k tomu spíš dokumentárně a věnuji se i fotografii například v zákulisí – to jsem fotil hlavně v posledních třech letech, ale pak to přerušil koronavirus, což nebylo úplně ideální. Sport jako takový fotím pro ČTK poměrně hodně, fotbal, hokej a další důležité soutěže. Sport je důležitá součást mojí fotografické práce.

Takže po vás redakce nepožadovala více dostihových fotografií, protože jste s touto tematikou vyhrál World Press Photo (WPP)?

Někdy to tak vyjde, ale v ČTK máme jakési fotografické služby – denní a večerní. Takže jak jsme nasazení, tak podle toho získáváme akreditace na různé akce. Stane se, že třeba České derby nebo hlavně Velkou pardubickou dostávám primárně já.

Ta vítězná série *Steeplechase cross country* tedy vznikla hlavně ve vašem volném čase?

To byl takový průřez různými kvalifikacemi a stěžejní část jsem opravdu fotografoval ve volném čase.

Kolik prostoru na vlastní tvorbu máte při práci v ČTK?

Záleží, v jak exponovaném období se právě nacházíme. Musím si to nějakým způsobem naplánovat, a třeba si vzít i dovolenou. Samozřejmě času není moc. Potřeboval bych, aby byl nafukovací.

Jak velký vliv má na fotografa výhra ve WPP? Odráželo se to nějak ve vaší kariéře?

Je to spíš příjemné zjištění, že vaši práci někdo ocení, že se líbí. Ale ono to vždycky neznamená, že to je zákonitě to nejlepší. Mám vztah k určitým fotografiím, které třeba ani na WPP oceněné nebyly. Musíte mít štěstí na porotu a strefit se do toho, co ona upřednostní a co jí přijde zajímavé. To neznamená, že snímky jsou špatné, když neuspějí a naopak. Kolikrát jsme s dalšími lidmi polemizovali nad výsledky WPP. Já si myslím, že to není o jedné ceně, ale jde o to, že má člověk systematicky jeden rukopis a dává o sobě vědět v průběhu kariéry.

Koho byste označil za nejvýznamnější české fotografy jezdeckého sportu?

Vladimír David byl takový můj učitel v Pardubicích. Vyfotil 50 ročníků Velkých pardubických, jestli se nepletu. Pak tedy ještě samozřejmě Pavel Dias, protože on hodně dělal zákulisní fotky, takže díky němu jsem to začal zkoušet i já. Ze současné české fotografie mě úplně nikdo nenapadá. Vůbec si neuvědomuji, že by se to někdo dnes snažil dělat vážněji.

Kromě vás tedy...

Letos jsem zatím nefotil ještě ani jedny dostihy, což je trochu bizarní po těch 20 letech.

Máte třeba také ambici nafotit 50 Pardubických jako Vladimír David?

To si myslím, že nepřekonám. Ještě jich ani nemám těch 20, dvakrát jsem musel fotit někde jinde, takže jsem zatím fotografoval na 18 Velkých pardubických. Uvidíme, možná bych se tomu mohl přiblížit, ale moc reálně to nevidím.

Dostihový spolek vám v letošní sezóně neudělil akreditaci na Velkou pardubickou i související kvalifikace kvůli snímku pádu Sottoventa na Taxisu v loňském roce (Sottovento následkem pádu zemřel). Chtěl byste o akreditaci žádat znovu?

Oni mi to vlastně asi zase vrátili, ale po tom osočování, že jsem neetický, moc nemám chuť v dohledné době pokračovat. Nemám dobrý pocit potkávat se s těmi lidmi. Po těch různých jednáních jsem si o celé situaci udělal dost negativní obrázek a zjistil jsem, že tam jde o úplně něco jiného. Fotografie a fotožurnalistika je pro ně španělská vesnice, spíš se jedná o jejich blaho. Uvidí se, jak to bude dál.

Jak se díváte na etiku dostihové fotografie, na kterou se spolek odvolává? Co si myslíte, že by mělo být zachyceno a co ne? V minulosti na pardubickém závodišti vznikla spousta drastických fotografií pádů a některé z nich dostali i ocenění (například Václav Jirsa nebo Emil Pardubský).

Existují snímky, kdy lidé stojí nad mrtvým koněm nebo drží hlavu mrtvého koně. Jsou mnohem intimnější záběry, než co jsem udělal já.

Máte nějakou vlastní hranici, za kterou byste při fotografování podobných situací nešel?

Například kdyby už kůň ležel na zemi nebo když přes něj natáhnou plachtu a uspávají ho injekcí, to bych samozřejmě nefotil. Ale jinak si myslím, že události, co jsou zachycené způsobem, který ukazuje fakt, co se stal a o kterém novináři píšou slovy, by měl fotoreportér zaznamenat obrazem.

Co se změnilo ve srovnání s minulostí, kdy vznikaly i „horší“ snímky pádů?

Myslím si, že je to specifikum tohoto Dostihového spolku, který se k tomu takto postavil. Všude jinde je tato objektivita v pohodě. Nedávno se stalo, že dánský fotbalista ležel na trávníku a během pár vteřin byly jeho fotografie všude po světě. Poslání nás fotožurnalistů je poskytovat obrazová svědectví.

Četla jsem teď nedávno článek o etice samotných dostihů – jsou pro koně příliš náročné, vysilují je, majitelé své koně dopují chemickými látkami a tak dále. Myslíte si, že mohou dostihy v dnešní době obstát s ohledem na ochranu zvířat?

Taxis se zmenšil už někdy v roce 1994. Tyto nešťastné události se stávají na všech překážkách, nebo i v rovinových dostizích. Taxis je nejvíc viditelný, protože se na Velkou pardubickou jednou za rok všichni dívají. Ale od toho roku 1994 se tam děje méně smrtelných pádů, za tu dobu jich bylo asi pět. V čele pardubického závodiště i Dostihového spolku jsou profesionálové a ti by si měli umět dostihy obhájit před ochránci zvířat. Chápu, je to nemilá záležitost a ani já to nevidím rád, ale na druhou stranu koně musí běhat a musí absolvovat i těžší skoky. Pokud by překážky byly jednoduché, koně je nebudou respektovat, a pak je proběhnou a třeba si zlomí nohu o bradlo. A nikdy nebudou konkurenceschopní v zahraničí. V Pardubicích jsou překážky už teď trochu sranda, protože když se podíváte třeba v Meranu v Itálii nebo v Liverpoolu, tam k těm fatálním situacím dochází docela často.

Myslíte si, že dostihy s takovými fatálními momenty mají v dnešní době opodstatnění?

Dělo se to vždycky od nějakého 19. století, takže si myslím, že ano. Nemám pocit, že by dostihy měly kvůli ochráncům zvířat zaniknout. Ti koně žijí z toho, že běhají překážky. Co by mohlo zabít dostihy, je neprofesionalita lidí v jejich vedení, kteří to nedokážou jasně nastavit. Ale nevidím důvod, proč by kvůli nějakému pádu, i když fatálnímu, měl tento sport zaniknout.